

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, ბ. შადინოვის სახლში, № 33.

ხელის-მოწერა მიიღება რედაქციაში. ბარეზე მცხოვრებთათვის: Вѣ Тифлисѣ. Въ редакцію „Дროზда“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მ., ნახევარ წლისა—5 მ., სამის თვის—3 მ., ერთის თვისა—1 მ.

ცალკე ნომერი ღირს შაურად.

დროშა

ჟოჰალ დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განისაზღვრის დადგენილებით ასოზე 1 კაპი, წიგნისათვის კი ცეროთი—5 კაპი, მატარათ — 4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეიწილოს და შეიტანოს გამოცემის სტატუსი. დაუბეჭდელი სტატუსები ავტომატურად დაუბეჭდები.

ცალკე ნომერი ღირს შაურად.

ნახევარი წლის ხელის-მოწერა

„დროშაზე“

მიიღება რედაქციაში—ბაღის (სადოვის) ქუჩაზე ბ. შადინოვის სახლში, № 33

შალაქს გარეშე მცხოვრებთა ამ აღრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: Вѣ Тифлисѣ. Въ редакцію газ. „Дрозда“.

ფასი ნახევარ წლის გაზეთისა, ე. ი. 1 იელისიდან წლის დამლევამდე, გაზეთი—ხუთი მანეთი.

ტელეგრაფები

(ხალხა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი)

ლონდონი, 1 (13) აგვისტოს. გაზეთს, Daily News-ს გაუგია, რომ ვითომ გადაწყვეტილია, ძეგლი დაუთმონ ჩინეთსა ხუთ მილიონ მანეთად; ამ ფულებიდან ოთხი მილიონი ვაჭრებს მიეცემა ჯილდოდ, და დანარჩენი 1 მილიონი სამხედრო ხარჯის დასაფარავად დარჩება.

მენა, 1 (13) აგვისტოს. იმპერატორმა ფრანც-იოსებმა თავი გაანება ცისციტანის სამინისტროს და მიანდო გრაფს ტაჰეს ახალი კაბინეტის შედგენა.

საქართველო

დღიური

* * * „ივერიის“ მეხუთე და მეექვსე № №-ში, სხვათა შორის, მოყვანილია ცნობა, რომლიდანაც ვტყობულობთ, რომ თბილისის გუბერნიაში ამ ქაშად არსებობს ოცდა ცხრა სასოფლო შკოლა, რომელშიაც სწავლობს ცხრაას ოცდა ექვსი ვაჟი და ოცდა ათი ქალი; მუთაისის გუბერნიაში კი ოთხმოცდა ოთხი სახალხო შკოლა ჰყოფილა, სადაც ორი ათას ხუთას სამოცდა ოთხმეტი ვაჟი და ოცდა ხუთმეტი ქალი სწავლობს.

მაგრამ, სამწუხაროდ, როგორც დღე-

ვანდელ ჯორჯსპონდენციიდან გაიგებს მკითხველი, ამ შკოლების უმეტეს ნაწილს არ ჰყავს რიგიანი ხასწავლებლები. და ამისთვის ძრიელ საჭირო იქნება, რომ ამ საქმეს ყურადღებას მიაქცივდეს ჩვენი ახლად დაარსებული „წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება“.

* * * თითქმის ყველა მხიდგან მოსვლის თაობაზედ ცუდი ამბები ისმის თუ გვალვისა, თუ კალიისა, თუ ნიაღვრისა და სხვა და სხვა მიზეზების გამო.

სხვათა შორის, ნუხილამ გეტყობინებენ, რომ იქითკენ თითქმის ოც-და-ათამდინ სოფლის ნათესები გაუოხრებია მინდვრის თავგებას, ასე რომ ამ სოფლების მცხოვრებლები მომავალ წლისთვისაც აღარ ეპირებიან ხენათესვას, იმიტომ, რომ ეშინიათ, ვაი თუ მომავალ წელშიაც თავგების ლუკმათ შეიქნეს ჩვენი ნათესი და შრომამ უქმად ჩაგვიაროსო.

იქ მეტად სიძვირე ჰყოფილა ამ ქაშად პორისა: წინეთ რომ სამი ფუთი პური ორ მანეთად ფასობდა, ამჟამათ იქ ექვს მანეთად გახდა და ამასაც ძლიერ შოულობენო.

* * * შიზლიარიდან იწერებიან „მშაქ-ში“, რომ იელისის 23-ს იქ ისეთი საშინელი ქარი, სეტყვა და შხაჟუნა წვიმა ჰყოფილა, რომ ბაღები და ყანები სულ გაუფუჭებია.

* * * ჩვენ მივიღეთ გაზეთში დასაბეჭდათ შემდეგი წერილი:

„ამას წინათ ქონდოლის მღვდელმა დიდ—მა და თუშეთის მღვდელმა ბუ—ამ ერთმანეთის თანახმობით სთხოვეს სასულიერო მთავრობას, რომ იმათთვის ნება მიეცათ ადგილების შეცვლისა, ე. ი. ქონდოლის გადაეყვანათ თუშეთში და თუშეთის—ქონდოლში. მთავრობიდან მოუვიდათ ნება—და ამითი გათავდა საქმე! აქ ვის რა საქმე აქვს გაეროის? მაგრამ, ნუ იტყვი! წამოსულა ჩვენი ბლალოჩინი ინ—ვი და „დაუჭედებია“ არქიელისათვის ქაღალდი, რომელშიაც სწერს, რომ მ. ბუ—ა მრევლში დასაყენებელი არ არისო, ავი კაციო, არაფერი იცისო და ამასთან შეისყიდა ქონდოლის პრიზოდი მ. დიდ—საგანო! და სხე.

მკითხვეთ ბლალოჩინს ი—ვეს ოთხიოდე წელიწადი ხომ იქნება რაც მ. ბუ—ა თუშეთში (ი—ვის საბლალოჩინოში) მასწავლებს? თუ ამ დროს განმავლობაში ის არ იყო რითმე დასაწუნარი, რა-

ლა ეხლა გაცუდკაცდა? და თუ იქაც არ ვარგოდა, რატომ ხმას არ იღებდა მ. ი—ვი? ბ—უა ი—ვის საბლალოჩინოში კარგიც იყო, ყველაფერი იცოდა პრიზოლშიაც და საყენებელი იყო და ეხლაკი აღარ არის ისეთი, როცა სხვაგან გადავიდა? ამისი პასუხი უნდა მოგვეცეს ი—ვემა და თუ არ მოგვეცემს პასუხს, მაშინ ნებას ვაძლევ იძიოს ლექსიკონებში თავისი შესაფერი ზედმესრული სახელი!

ბარეინ იცის ნამდვილად ბ—ამ შეისყიდა პრიზოდი დ—საგან, თუ ურთი ერთობის კეთილნებობით დაუთმეს პრიზოდები. მაგრამ ესტყვით, რომ ესეც ნამდვილია!

ჩვენ თითონ ვიცით ერთი მაგალითი, (თუ საჭირო იქნება, კიდევ მიგითითებთ) რომ თითონ ი—მა მოახდინა ვაჭრობა პრიზოდებისა, რისთვისაც აიღო შევიდოდე თუმანი!

რისგან არის, რომ თუ სხვა მღვდელი შეისყიდის პრიზოდს, ის არაფერი, და თუ მ. ბ—ამ შეისყიდა,—ის მომავალ წლებში ცოდვა არის?? თუ პრიზოდის შესყიდვა მღვდლისაგან ცოდვა და კანონის წინააღმდეგია, ბლალოჩინისაგან ამგვარი საქმის გარიგება რაღა იქნება?

ამეგების პასუხს მოველით ი—საგან. ა. შ. ს.

* * * ჩვენ გვწერენ ოზურგეთიდან, რომ „ეხლა ისეთი მაზრის უფროსი მოგვეცა, რომ ქურდობას და სხვა ავაზაკობას ისე ბოლო მოუღო, რომ თითქმის არავითარი შიში არაგვაქვს რაიმეს დაკარგვისა.

იმან გაცა ბრძანება თავის მაზრაში, რომ „ხევისთავეები“ დაეყენებინათ, და რაც დაიკარგებოდა ყოველივე უნდა გარდაეხანათ, როგორც „ხევისთავეები“, ისრე დამკარგველების საზოგადოებას. ამას გარდა ბრძანა მაზრის უფროსმა, რომ ყოველი შენიშნული პირი ქურდობაში მომეცითო! ისიც ასრულა ბახვის საზოგადოებამ. რაკი გამოიყვანეს ქურდობაში შენიშნულნი, ათი კაცი და შეუყენეს საქმე დაა ჯელად,—გამოჩნდა დანაკარგი სამი ცხენი. ამგვარი განკარგულებით უ. მაზრის უფროსი განხალხი ისე შეშინდა, რომ შემდეგ თითქმის ორი თვე მიდის, რაც თითქმის არაფერი არ დაკარგულა.

სხვა საზოგადოებისაგანაც გვესმის, რომ ქურდობა სრულებით მოისპოვო.“

* * * აი რამოდენიმე ახალი ამბები ჩვენი

მწიგნობრობის შესახებ:

ჩვენმა მკითხველებმა იციან, რომ ამას წინათ უ. ნ. ზამრეკლოვმა გამოთარგმნა რუსულიდან და გამოსცა „წესდება“ სამსახურლო კანონებისა.

ჩვენ გვაცნობებენ სიღნაღამ, რომ ეძღა უ. ზამრეკლოვი ამხადებს და მალე დაბეჭდვინებს იმ სამსახურლო კანონების დანარჩენ ნაწილებსაო. მა ახალი ნათარგმნი ძლიერ განიჩევა წინანდელიდანაო: აქ ენა უფრო დაახლოებულია ახალ ლიტერატურულ ენასთან და ძრიელ ადგილი გასაგონიაო (აღრინდელი კი, როგორც ვიცით, მეტისმეტ ღრმა და ბევრისთვის გაუგებარი ენით იყო დაწერილი).

მსვე ზამრეკლოვი ამხადებს პატარა სახალხო საკითხავს წიგნებს სახალხო შკოლებში სახმარებლათაო.

* * * იქილამე გვაცნობებენ, რომ იქაურმა მღვდელმა, ბეგიევმა, იქაურ სასწავლებელში ღვთის კანონის მასწავლებელმან, მოამზადა და ამ თვეშივე დაბეჭდვინებს სახალხო შკოლებში სახმარებლად ლოცვანს და საღმრთო ისტორიას, რომელნიც სოფლის შკოლების პროგრამაზედ არიან შედგენილნი. ამ წიგნში იქნება: ლოცვების ახსნა და განმარტება, თარგმნი უქმენი ქრისტიანეთ ეკლესიისა და მასთან ადგილობრივი უქმეები: წმ. ბიორგობა, წმ. ნინოა და სხვ. იქნებიან ახსნით და მოკლე ისტორიითა.

მართი სიტყვით, — ამბობს ჩვენი კორესპონდენტი: „ეს შრომა პატივცემული მღვდლისა თავის ვადაზედ გამოსული და ძრიელ საჭირო, სასარგებლო იქნება, რადგან ჩვენს სოფლის შკოლებში ამგვარი წიგნები ჯერ არ არის. მ. ბეგიევის წიგნებს მრავალი პედაგოგიური ღირსებანი ნებას აძლევენ ჩვენ შკოლებში ადვილათ გავრცელდნენ.“

ღირეკტიდამ ამას აქვს ჩაბარებული მთელი სიღნაღის უფლის შკოლებზედ ზედამხედველობა, თუ როგორ მიდის მათში სამღრთო წერილის სწავლება!

„მისურვებთ წარჩინებას! იმედია ჩვენი საზოგადოება ყველა ამ გვარ შრომას სიხარულით მიეგებება, რადგანაც ამ გვარი შრომების წყალობით სამუდამოთ გამოვდივართ საყვედურდგან, რომ ჩვენ ვითარც წიგნები არ გვქონდეს!“

მთ ყველა ეს ასრულდა, მაშინ ჩვენ ამ მოკლე ხანში რამოდენიმე ახალ წიგნებს უნდა მოველოდეთ: სამ წიგნს, როგორც ჩვენი გაზეთის წარსულ ნომრებიდან ვიცით, უ. მ. აბაშიძე გვირდება!

* * * ამ ჟამად მთილისში იმყოფება პეტერბურგის აკადემიის სტუდენტი, უფ. მ. საბინინი. ჩვენ ვნახეთ პირველი წიგნი, შედგენილი და გამოცემული მისგან პეტერბურგის აკადემიის სტამბაში, სახელად „მართველთა მამათა ცხოვრება“, რომლის ფორმატი შეიცავს „მართლის ცხოვრების“ სივრცეს და 340 გვერდს.

წიგნი გამოცემულია მშვენიერათ, სუფთათ და კარგს თეთრს ქაღალდზეა

დაბეჭდილი. მართა ტომში იქნება მოკცული ოც-და-ოთხი სურათი, რომლებიც მას ლეიპცილში ლიტოგრაფიით გარდაუდებინებია. მთქცა პირველს ნაწილში ოც-და-ოთხი სურათია, მაგრამ მამათა აწერა კი მეტია. სურათები შეუტანია მას იმ წმინდანებისა, რომლების მოპოვება შესაძლებელი ჰყოფილა.

მა პირველი შრომაა უფ. საბინინისა ქართულის ენაზე. მამათა ცხოვრება ქართულის სასულიერო თხზულებათა შორის ბრწყინვალე ალაგს დაიჭერს, რადგანაც საესეა მრავალის ისტორიულის მასალებითა და ესეც რომ არ იყოს, განცალკევებულია საზოგადო ისტორიისაგან. როგორც სჩანს ამ წიგნიდან, უფ. საბინინს საქართველოს სამოქალაქო ისტორიიდან გამოუყრევია ცნობები, რადგანაც ჩვენი საეკლესიო და სამოქალაქო ისტორია ერთმანერთ შუა არეულია.

იმედი გვაქვს, რომ უფ. საბინინი ამ ორი წიგნით არ გაათავებს ქართულის ენაზე საქართველოს საეკლესიო და სასულიერო ისტორიების წერასა!!..

„დროშის“ კორესპონდენცია

იმედიდამ, 20 ივლისს. ჩვენს საქართველოში არსებიან და დაარსდენ სასოფლო შკოლები. ღვთობა, რომელიც სრულიად მოკლებული იყო განათლებასა აქამდინ, ეხლა მაინც მისცემს თავის შვილებს ცოტადღენ სწავლას, მაგრამ, სამწუხაროდ ჩვენდა, ეს შკოლები თავიდან ვერ ასრულებდენ თავიანთ დანიშნულებას: სწავლა იმათში მიდიოდა ძრიელ სუსტად და უსაფუძლოთ.

ამის დასამტკიცებლად, სხვათა შორის, საკმაოა მოვიხსენიოთ მართა ის, რომ ამ შკოლებიდან თითქმის სრულიად განდევნილი იყო ჩვენი სამშობლო ენა, ურომლოთაც პირველ-დაწყებითი განათლება ხალხისა უსაფუძვლოა, შეუძლებელია! სამშობლო ენის მაგიერად ქართველს ამ შკოლებში ასწავლიდენ ყოველივე საგანს უცხო (რუსული) ენაზედ!

ამ მოკლე ხანში დაწინაურდნენ, ცოტათი მაინც, მთილისის გუბერნიის სასოფლო შკოლები! იქაური სასოფლო შკოლების მმართველები: უ. უ. სტრელეცკი და ხითაროვი; რიგთან კაცებათ გამოჩნდნენ; თანაგრძნობა ხალხისა შკოლისადმი თან-და-თან ძლიერდება; სოფლის შკოლის ოსტატები, თითქმის ყველანი, ცოტათ, თუ ბევრად, არიან ნიჭიერნი და სავსენი კეთილის განზრახვითა და მიღრეკილებითა; იმათ რიგთანად მიჰყავთ შკოლების საქმე. სხვათა შორის მათი შემწეობით შკოლებთან ზოგან გაიხსნა ბანკი, ზოგან ღებო და სხ...

ამას გარდა იქაურ შკოლებში ამ მოკლე ხანში მოხდა კეთილი და სასურველი ცვლილება: შარშანდელმა

კრებამ მთ. გუბერნიის სასოფლო შკოლების მასწავლებელთა ვაჟაწიკტა, რომ ქართული ენა უნდა იყოს ყველაზედ ჩვენი ხალხის განათლებისა, ამ ენაზედ უნდა ისწავლოს ქართველ ყმაწვილმა ყოველივე საგანი მთელი ოთხი წლის განმავლობაში და რუსული ენის სწავლება უნდა იწყებოდეს მხოლოდ მესამე წლიდან.

მს მასწავლებელთა გარდაწვევითობა მთავრობამ დაამტკიცა.

იმედი გვაქვს, რომ ამას იქათ იქაური სასოფლო შკოლებში სწავლა კარგათ წავა!—

ახლა ვსთქვათ ორიოდ სიტყვა მთილისის გუბერნიის შკოლების წასრულ და აწმყო მდგომარობაზედ.

მთელი გლახობა მთილისის გუბერნიისა პირველად კარგათ თანაუგრძნობდა შკოლის საქმეს. ამისგანომ ბევრ სოფლებში მსწრაფლ აშენდა შკოლები, რომელშიაც დიდის სიხარულით შედიოდნენ გლეხების ბავშვები. მხლა კი საჭირო იყო კარგი ოსტატები. ღირეკტორმა, უ. ტროემ, ოსტატებათ ამ შკოლებში, უმეტეს ნაწილად, გამოგზავნა ისეთი პირები, რომელთაც გაუთავებიათ რომელიმე ოთხ კლასიანი სასულიერო სასწავლებელი და პედაგოგისა არა გაეგებათ რა!—

მით უ. ტროე იყო ძველი კაცი, მას მეტის-მეტად სძულდა ქართული ენა და მუდამ ერთი და იგივეს უმეორებდა სოფლის მასწავლებლებს: „ასწავლე თავიდან რუსული ენა, ქართული სრულიად საჭირო არ არის!“

ამნაირად ჩვენს ახალ დაარსებულ შკოლებში პირველი ალაგი ეჭირა რუსულ ენას, რომელზედაც ასწავლიდნენ ყოველივე საგანს და ქართული კი თითქმის სრულიად განდევნილი იყო შკოლიდან! უ. ტროე დიდ აღტაცებაში მოდიოდა, როდესაც რევიზიის დროს სოფლის შკოლის მაგირდო ზეპირად და თავისთვის გაუგებრად გაიმეორებდა დასწავლულ რუსულ სტატიას!

შარშან, როგორც ვსთქვით, დიდი სარგებლობა მოუტანა მასწავლებელთა კრებამ მთ. გუბერნიის სასოფლო შკოლებს. მთილისის სასოფლო შკოლები შარშანდელს აქეთაც იმავე მდგომარეობაში დარჩენ, როგორშიაც იყვნენ აქამდინ: არ მიუღიათ მათ არავითარი ცვლილება!

წრელთაც ჩვენს შკოლებს ისევ ისეთივე ოსტატები ჰყავს, როგორებიც იყვნენ აქამდინ.

საგნების სწავლება ამ შკოლებში მიდის ისევ რუსულ ენაზედ; ქართულ ენას კი ასწავლიან ფორმისგულისათვის.

რაც შეეხება ბანკს და ღებოს, მათი ხსენება არსად არის ჯერ-ჯერობით.

რა ნაირი შედეგი უნდა ჰქონდეს იმ შკოლას, რომელიც ღვას ერთსა და იმავე ადგილზედ, და რომელსაც უფროსიც გულ-გრილათ შეჰყურებს და ოსტატიც სუსტი დაგამოუცდელი ჰყავს?

უ. ტროემ თავის თანამდებობა დას-

ტოვა მის მაგივრად დაგვინიშნეს უ. მარსოვი, რომელიც, როგორც ამბობენ, არის ბეჯითი და ენერგიული თავის საქმეზედ. იმას, როგორც ისმის, შეუსწავლია ქართული ენა, რაიცა დიდად საჭარო და სასარგებლოა ქართული შკოლების მმართველისათვის.

ჩვენს დირექტორზედ უ. მარსოვზედ, არის დამოკიდებული ჩვენი შკოლების გაუმჯობესება!

იმედი გვაქვს, რომ ის დიდ ყურადღებას მიაქცევს ამ ჩვენს შკოლებსა და თავისი შრომით დააყენებს იმათ კეთილ ნაბიჯზედ.

ამისათვის ყველაზედ უფრო საჭაროა, რომ იმან მისცეს შკოლებს რიგიანი ოსტატები; შემოიღოს შკოლებში ქართული და დანიშნოს ის სწავლის პირველ საგნად. საჭიროა აგრეთვე მოახდინოს სასოფლო მასწავლებელთა კრება!

ამას გარდა გარგი იქნებოდა, რომ თფილისში ახლად დაარსებულმა წერაკითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამაც ყურადღება მიაქციოს ამ შკოლებს და დაეხმაროს მათ შეძლებისადგევარად.

მხოლოდ ამ შემთხვევაში, ე. ი. როცა შკოლებს (ეყოლებს) ეყოლებათ კარგი მასწავლებლები, სწავლა იქნება ქართულ ენაზედ და სხვ. შეგვიძლიან აქაურებს ესთქვათ: „შკოლა გვაქვსო“.

დასასრულ დიდად ბედნიერება იქნება მასწავლებელთათვის, რათა იმათ ეძლეოდეს ჯამაგირები იმგვარათ, როგორც თფ. გუბერნიის შკოლების მასწავლებლებს, — ხაზინიდან. ამას სისრულეში მოყვანა აღვილია! მხოლოდ კაცი უნდა ცოტა შეცადინებოდა.

ტ. მოგელაშვილი.

წერილი რედაქტორთან

სამკალსიო შკოლის აშენების გამო თფილისის კათოლიკობისა

ამ რამდენისამე წლის წინათ თფილისის ეკკლესიის მრევლმა გადასწყვიტა ძველი შკოლის შენობა დაიქცეს და ახალი დაშენდეს. ამისათვის კამისია იყო შედგენილი, რომელმაც პლანი და სმეტა წარუდგინა მრევლის კრებასა და კრებამაც პლანი მიიღო და ხარჯიც დაიწა. მიანდო საეკკლესიო მზრუნველობას (პოპეჩიტელსტვოს) შენობა დაეწყო.

რამდენიმე მიზეზი გამოჩნდა, რომ შენობას ვერ შეუდგენენ. ძველი პაროქი (ნასტოიატელი) გადავიდა ქალაქიდან და ახალი დაინიშნა.

ახლა ძველ შენობას აქცევენ. როგორც შევიტყუთ ძველი პლანიც შეუცვლიათ და ხარჯის სმეტაც მეტი დაუნიშნავეთ (ორი ათას ხუთასი თუმანი).

ეს პლანი და ახალი სმეტა მრევლის კრებას არც გაუშინჯავს და არც დაუტკიცებია.

ახალს პაროქს მრევლის კრება არ მოუხდენია და შენობას შესდგომიან მხოლოდ მზრუნველობის (პოპეჩიტელსტვოს) და რჩევის გადაწყვეტით.

ძაველი ხარჯის სმეტა ყოველთვის მრევლის საზოგადო კრებამ უნდა გადასწყვიტოს, როგორც უნაღლისმა გამგებელმა თავისის ქონებისამ. მა წესად არის დადებული აქამომდე.

არც რჩევას, არც მზრუნველობას, არც მზრუნველობის თავმჯდომარეს (პაროქს) უფლება არა აქვს მრევლის საზოგადო კრების დაუკითხავათ და დაუმტკიცებლად, დახარჯონ იმაზე მომატებული, რაც წინათ გადაწყვეტილი იყო და ამას გარდა სხვა პლანით, რომელიც წინათ არც გაშინჯული ყოფილა და არც მიღებული.

წინააღმდეგ შემთხვევაში პასუხის მგებელნი არიან კანონისა და მრევლის წინაშე თავისის ქონებით და პიროვნებით.

მსლა დებულება არის და ეს დებულება უნდა დასრულონ.

მრევლის საზოგადო კრების დაუკითხველად ფულის დახარჯვა და პოანების შეცვლა შფოთს ასტეხავს, დაიწყება ჩივილი საეკკლესიო და სამოქალაქო მთავრობასთან, სხვა-და-სხვა მიწერ-მოწერა და ვაი-ვაგლახი!

აი მრევლის უკუვდებას და არაფრად ჩადებას ესეები მოსდევს. მკრი წელიწადია წლის ანგარიშების გასარჩევთაც კრება არ მომხდარა. ბანა შეიძლება ასე მოაყრობა საზოგადოებასთან?

საქმის გასასწორებლად ერთი ღონისძიებაა, რომ ენკენისთეშა, როდესაც ქალაქიდან გასული ხალხი დაბრუნდება, საზოგადო კრება დაინიშნოს მრევლისა და მას წარუდგინონ პლანიცა და ხარჯის სმეტაცა. იმ დრომდის კი შენობის საძირკვლის ჩაყრაც არ შეიძლება, სანამ პლანი არ გაშინჯოს და არ მიიღოს კრებამა.

თფილისის კათოლიკეთაგანი

მ. მარიამობისთვე.

ნარკვი

სომხურ გაზეთს, „მშაკს“ სწერს ერთი სომხის მღვდელი, რომ იელისის 15 თფილისში, ავლაბარში მოკვდა ერთი ქვრივი დედაკაცი, სახელად შალია, 140 (ას-ორმოცი) წლისა. ის თავის სიცოცხლეში მხოლოდ ამ უკანასკნელ წლის განმავლობაში ავთმყოფობდა ხანდისხან. შალია გათხოვდა ხუთმეტი წლისა. იმას დარჩა ექვსი შვილი, — სამი ქალი და სამი ვაჟი: ერთი იმათგანი არის ასი წლისა, მეორე — სამოც-და-მეიდისა, მესამე — სამოცისა, მეოთხე — სამოც-და-ათისა, მეხუთე — სამოც-და-ოთხისა და მეექვსე — ორმოც-და-მეიდმეტისა. მა სამი შვილი იმისა ეხლაც ერთად სცხოვრობენ; სამივე ჯანმრთელები არიან. სულ შალიას ორმოც-და-ათი შვილი,

შვილის შვილი, შვილის შვილი და მათი შვილები დარჩნენ.

პრუსიაში 1870 წელს 76 საოსტატო სემინარია იყო, რომლებშიაც სწავლობდა 4,786 (ოთხი ათას შვიდას-ოთხმოც-და-ექვსი) მოსწავლე; ამ წელში იქ არის 110 (ას ათი) სემინარია, სადაც 1878 წელს სწავლობდა 8,125 (რვა ათას-ას-ოც-და-ხუთი) მოსწავლე. ასე, რომ ამ უკანასკნელ წლებში ამ სემინარიებმა 4,000 (ოთხი ათასი) მეტი მასწავლებლები დაამზადა!

ამ სემინარიების შესანახად 1872 წელში პრუსიამ დახარჯა 1,122,670 (ერთი მილიონი, ას-ოც-და-ორი ათას ექვსას სამოც-და-ათი) მარკა (ფულია იქაური); 1879 წელში — 4,244,295 (ოთხი მილიონი ორას-ორმოც-და-ოთხი ათას, ორას ოთხმოც-და-ხუთმეტი) მარკა, ესე იგი სამი მილიონით მეტი.

ამ შკოლების კეთილ წარმართვისათვის ხალხთან მმართველობასაც დიდი შემწეობა აღმოუჩნია. 1872 წელში სახალხო შკოლების შესანახად დახარჯულა თითქმის ოთხი მილიონი მარკა, ამ წელში კი თერთმეტი მილიონ ნახევარი.

იქაურ გიმნაზიებში და პროგიმნაზიებში სწავლობენ ამ წამად 76,000 (სამოც-და-თექვსმეტი ათასი) მოსწავლე; რეალურ სასწავლებლებში 37,000 (ოც-და-შვიდმეტი ათასი); ქალაქის უმაღლეს სასწავლებლებში — ხუთმეტი ათასი და უნივერსიტეტებში — თერთმეტი ათას ას-ორმოც-და-ერთი სტუდენტი სწავლობს.

წარსულ თვეში პეტერბურგში მომრიგებელ სასამართლოში შემდეგი ახირებული საქმე განჩივის:

მრთი გლეხი ბ. ქუჩაში შეხვდა თავის ნაცნობს, ს — ეს და ლაპარაკის დროს ჰკითხა: არ ეგულება სადმე სამსახურში ცარიელი ალაგი, რომ ამას შეეძლოს შოვნა? ამაზედ ს — მა მიუგო, რომ უსამსახუროთაც შეიძლება ფულის შოვნაო, თუ კი ვინმე მოინდომებსო და ურჩია იმას დაეწყო ვაჭრობა ერთგვარი სიგარითა, რომელსაც სამხდვარ გარეთიდან ეზიდება ერთი ქალი და იმ ქალს მე გააცნობო. დაუნიშნა დრო და ალაგი, რომ მოსულიყო ბ — ი, რომელსაც ქალი აჩვენებდა სიგარის ნიმუშსა. ამ ლაპარაკის დროს დასარწმუნებლად თავის სიმართლისა ს — მა ვასტეხა შუაზედ ერთი სიგარა, და ამოიღო იქიდან ქალაღის ფული, ერთ მანეთიანი. „მს სიგარები ჩვენ ინგლისიდან მოგვდისო, უთხრა ს — მა ბ — ი: „თუმცა ამისი ფერი ცოტა სხვანაირია, ჩვენებური მანეთიანის ფერი არ აქვს, მაგრამ ეს ჩაის წყალში უნდა ამოავლო, გააშრო და ნამდვილი ფერს მაშინ მიიღებსო. ს — მა დასრულა ეს ყველაფერი და მისცა სიგარიდამ ამოდებული ფული ბიჭს პაპიროსის სასყიდელად.

დელაზ; ბიჭმა ამ ფულით პაპირაზებიც მოიტანა და დანარჩენი ხურდა ფულიცა.

ბ—ვი დაფიქრა ამ გარემოებამ და ნაცვლად დანიშნულ ადგილას ქალის გასაცნობლად წასვლისა, აცნობა, ვიცი რიგი იყო. დანიშნულ დროს, როცა ესენი ჩაისა სვამდნენ და ისევ იმ ფულზედ ლაპარაკობდნენ, მოვიდა ის ქალიცა, ზ—ი, რომელმანც მოიტანა სიგარები და აჩვენა ამათ 1, 3, და 5 ნომრის სიგარები, რომლებიდანაც მანეთიანი, სამ მანეთიანი და ხუთ მანეთიანი ამოიღო. ამ დროს, როცა ქალი გამოვიდა ოთახიდან, გაჩნდა პოლიცია და სტაცა ხელი ამათ ს—მა და ზ—მა გასტეხეს საჩქაროდ მთელი სიგარა და ნაწებები ჩაიდეს პირში, თითქმის ვეწვეითო, მაგრამ ნახევარ სიგარიდან გამოჩნდა ქაღალდის ფული. ამათ სადგომში უნახეს სულ 23 მანეთი, რომელიც გაგზავნეს საცა ფულებს აკეთებენ, რომ იქ დამტკიცონ, მართლა კასირის ხელის მოწერილი ალაგო, — როგორც უთხრა ს—მა ბ—ს, — მე—ორე გვერდზედა სჩანს, თუ არა? ჯერ საქმე არ გადაწყვეტილა.

მ უ თ ა ი ს შ ი — სიმონ ცერეძის მაღაზიაში (გიმნაზიის მახლობლად).

ა ხ ა ლ — ს ე ნ ა კ შ ი — ბლალორჩინს სიორდიასთან.

ზ უ გ დ ი დ შ ი — ბლალორჩინ მის. მეურნეობასთან.

ლ ე ჩ ხ უ მ შ ი (ლაილას ში) — ბლალორჩინ ილარიონ ბერსაშვილთან.

ს ა ჩ ხ ე რ ე შ ი — შარამან ჩხეიძესთან — სასაფლავო შკოლაში.

ბ ო რ შ ი — პავლე ბურჯანაძესთან (სასულიერო სასწავლებელში).

შ ე ი რ ი ლ ა შ ი — ბლალორჩინ ღვით ღამბაშიძესთან.

ღაბარება შეიძლება თვითონ გამოცემლისაგან, მღ. დ. ღამბაშიძისაგან (დ. შვირილიძემ), ამ აღრესით: ВЪ м. Квирилы (Кут. губ.). Священнику Давиду Гамбашидзе. შინც ათ ეგზემპლიარზე მეტს დაიბარებს, მანეთზე ორი შაურის დათმობა.

(7—4)

რებისა და იატაკებისათვის ჩრულებით მშრალი ფიცრებია, ოთხი წლის დახრებული.

ვისაც ამ ხის მასალის შეძენა ჰქურსა შეუძლიან მიმართოს არსენალის კუჩაზე, შუტინოვის სახლებში № 31; იკითხოვს უფ. პალერთან ჩერუტი.

(3—2)

ჭუთაისის საადგილ. მაგისტრო განკის სამმართველო აცხადებს, რომ ამ განკის წესდების მე 17 § ძალით ინიშნება საზოგადო-ვაჭრობით გასაყიდლად, განკის სადგომზე, შემდეგი მამული:

წამრეთელთა, ბოროგი და დიმიტრი მეთიმეს ძეთა, ვასილ სიმონის ძის და შტაბს კაპიტანის იოსებ მკროპირის ძისა, მდებარე ჭუთაისის უეზლის, წინაველში, სახელად „სარბევი.“

(1—1)

განცხადებანი

გამოვიდა და ისუილება
სახალხო სამიოო წიგნი

კარაბაღინი

შედეგნილი

მღ. ღვით ღამბაშიძისაგან.

გამოცემა პირველი.

შასი გაგზავნით უყდრთ ერთი მანეთი, ყდით ექვსა აბაზი.

წიგნის ყიდვა შეიძლება:

თ ფ ი ლ ი ს შ ი — ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში.

გამოვიდა და ისუილება

„ბუთიაოზა“

ვოდეშლი

აპაჰი წამრეთელისა

ისუილება ჩარკვიანის, მართანოვის დ ბრიქუროვის წიგნის მაღაზიებში, აგრეთვე უფ. შავერდოვის ბაზეთის სააგენტოში, ბულვარზე.

მოვიტანე დიდ-ძალი ფიცრები შიშვი-სა და ნაძვის ხეებისა კარების, ფანჯ-

ღაიბეჭდა და ისუილება

მეჩვე კარი

„შარამანიანისა“

ატუკის ხილზედ, მართანოვის წიგნის მაღაზიაში მიიღვის ღუქნებში.

და აგრეთვე ისუილება იქვე I, II, III IV, V, VI და VII კარი შარამანიანის

შასი 40 კაპ.

რ.კ. გზა.	დ.ილა.	ს.აღმ.	II კ.	III კ.	ტელეგრაფი	მან. კაპ.	მაზანდა	მან. კაპ.	თფილისის სამკურნალო.
თფილისი . . .	9 21	5 18	8 კაპ.	3. კაპ.	მ.ცი სიტყვა თფილისიდან:		თფილისი 29 აგვისტ.		მრევნ. მ.ილ., წინამძღვროვ. სახლი.
მცხეთა . . .	10 11	6 27	85	44	პავსასიის აქეთა მხრის ყველა		შქვ. თეთ. ბანჯისა ფუთ.	2 35	აგათმყოფებს მიიღებენ ყოველ
ბორო . . .	1 58	9 43	3	1 53	ქალაქებში	50	შქვ. წითელი . . .	170	დღე დილის 8 საათიდან 10-დინ.
ხაშური . . .	1 29	11 57	4 73	2 42	როსტოვს, მდესას, მოსკოვს,	2	ჭარი ფუთი . . .	1 40	მ რ შ ა ბ ა თ ს: ლისიცევი და
სურამი . . .	1 44		4 90	2 61	პეტერბურგს, მარშავს	2	ბამბა მრევნისა, ფუთი.	8 20	ბარალევიჩი—შინაგ. აგათმყოფობის.
შე რილა . . .	5 49		7 21	3 69	მსმალეაში, შვეიცარიაში . . .	3	—ამერიკისა, ფუთი . .	9 50	ს ა მ შ ა ბ ა თ ს: მერმიშევი და
რონი . . .	6 57		8 44	4 31	იტალიაში და საფრანგეთში .	3 50	—ბაჟენტლი ბამბა ფუთი.	10 60	ბამბოვი—გულისა და შინაგ. აგათ-
სამტრედია . .	5 1		9 66	4 93	ინგლისში	3 75	მატული თუშური ფუთი.	6 30	მყოფ.; რეიხი—თვალის, შურავ-
ახალ-სენაკი .	8 43		10 71	5 47	ზოგბა		—თ. რაქამისა ფუთი . .	3 80	დევნი—კანისა და ვენერიულის,
შოთი . . .	9 50		12 24	6 26	ა) თფილისიდან: სამზღვარ გა-		აბრეშუმი ნუხური სტ.	2 10	ბახტოვ—ქალისა და ბავშვების.
					რეთ, ჭუთაისს, რუსეთს—ყოველ		ჭონი ფუთი	5 40	მ თ ხ შ ა ბ ა თ ს: ლისიცევი—ში-
შოთი	9 3				დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და		ჭონის სანთელი ფუთი.	6 80	ნაგ, ბამბოვი—ნერვების.
ახალ სენაკი.	10 14		1 53	78	ხუთშ. მზურ.—პარასკ. და ორშ. პა-		სტეარინის სანთელი ფ.	11 80	ხუთ შ ა ბ ა თ ს: მერმიშევი—ში-
სამტრედია . .	11 5		2 61	133	ხეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ჭუთაი-		ხორცი ძროხისა. ლიტრა .	—	ნაგ. აგათმყოფ. და შურაფლევი—კანის
რონი . . .	12 13		3 84	197	სილამ: თფილისისა და შოთისაკენ—		—ცხვრისა, ლიტრა . . .	—	და ვენერიულის.
შვირილა . . .	1 18	დამე.	5 3	2 56	ყოველ დღე კვირას გარდა. მზურ-		სპირტი ვედრო	4 5	პ ა რ ა რ ა ს კ ე ვ ს იქნებიან: ლისი-
სურამი . . .	5 12		1 10	7 34	გეთს—ორშ. და პარასკ.		შაქარი ბოც. ფუთ . . .	7	ცევი, ბამბოვი, ბამბოვი და ბახტოვი.
ხაშური . . .	5 39		1 37	7 51	წიგნის გაგზავნა რუსეთში	კაპ	—ფხვნილი ფუთი . . .	5 60	შ ა ბ ა თ ს: მერმიშევი, რეიხი და
ბორო	7 5		4 8	9 24	და სამზღვარ გარეთ:		შავა რგვალი გრვ. . .	— 60	შურაფლევი.
მცხეთა . . .	8 50		6 59	11 39	ლა წიგნის		3 ზეთი ქუნჯულისა ფუთი.	13 50	მ რ ბ ე ხ ტ ი — კბილის ექიმი და
თფილისი . . .	9 31		7 56	12 24	დაბეჭდილის (სამი მისხალი) .	7	თამბაქო საშუალო ფთ.	6 70	ბამბოვი მიიღებენ შინ, ღარიბებს